

Swinging Barcelona

Barcelona no era Londres, ni Tuset Carnaby Street, però vista des de fora, aquell 1968, la ciutat brillava com un sofisticat basar, una immensa agència de publicitat, amb imatge de pòster colorista i geomètric. Vista des de fora es diria que era la ciutat dels prodigis.

Carles Gàmez

Cap a finals de 1968 les llistes d'èxits de tot el món assenyalaven el triomf d'una cançó, espècie d'himne pop d'una convenció de russos blancs exiliats. El tema es deia «Those were days», i apadrinada pel beatle **Paul McCartney**, havia llançat a la fama una rubicunda senyoreta britànica anomenada **Mary Hopkin**. Aquell *tiempo tan feliz*, enyorat i nostàlgic, servia de contrapunt musical-estètic a un any marcat per les convulsions socials i polítiques, de ruptures i nous llenguatges en el món del cinema i la moda. Mentre **Stanley Kubrick** realitzava el profètic *2001, Odissea del espacio*, **Polanski** obria el camí del satanisme filmic amb *La semilla del diablo* —una **Mia Farrow** diabòlicament andrògina per obra i tisesores del perruquer **Vidal Sassoon**—, però el *look* unisex estava representat per la model britànica **Twiggy**, Peter Pan de la passarel·la i les revistes de moda. A l'altra banda,

Donyale Luna (*black is beautiful*), modelada en plàstic i metall pel modista **Paco Rabanne**. Enmig de l'imperi minifalder i floral, el film d'**Arthur Penn**, *Bonnie & Clyde*, disparava— com el seus protagonistes— la moda retro, catapultant el fenomen *Camp*.

Paraules com *in* o *out* serveixen per a marcar allò que «és o no és moda». En la primera categoria, tenim l'actriu i model **Teresa Gimpera**. En la segona, la vocalista melòdica, **Lita Torelló**, que el 1968 s'acomiadava definitivament de la cançó, o **Gelu**, que anuncia que en el seu viatge de bodes pensa visitar el Maharihi, com a bona filla dels seixanta que sempre fou. Segurament aquest ha estat l'any de la Gimpera, que ha passat de l'Ecuela de Barcelona —**Ricar-**

do Muñoz Suay dixit— a convertir-se en xica Masó. Gim, després de **Serena Vergano**, ha esdevingut el rostre més fotogènic i europeu del cinema espanyol. Fins i tot des de Hollywood serà reclamada pel mag del suspens, **Alfred Hitchcock**, però amb resultat negatiu. Massa hitchcockiana per a un paper de llatina castrista... Tanmateix la que no perd la seua oportunitat teatral és **Se-**

rena Vergano, de la mà d'**Adolfo Marsillach** s'enrola en el muntatge de *Marat-Sade*, sens dubte l'esdeveniment teatral de l'any. Primer a Madrid, i després a Barcelona, l'obra de **Peter Weiss** dirigida per Marsillach —que interpreta junt amb **José María Prada** els principals papers— constitueix una anomalia en el panorama escènic del 68 a l'Estat espanyol. És precisament **Adolfo Marsillach** acompanyat d'**Oscar Tusquets**, els encarregats de presentar un dels discos fetitxe d'aquell any: *Visca l'amor*, de **Guillemina Motta**. Itinerari amorós per la història de la poesia catalana amb portada exultantment hiperpop d'**Enric Sió**, evocació plàstica dels **Beatles** de **Richard Avedon**.

Mentres que a Madrid-Castella la cançó navega per un paisatge de mo-

¿1968?

Andreu Alfaro

Ahir Miquel Alberola em va cridar per telèfon: vol que escriga dos fulls a propòsit de l'homenatge que van fer a Fuster el 1968 a l'Ateneu Mercantil de València. ¿El 1968? La veritat, Miquel, no me'n recorde. Ell em diu que va ser boicotejat i silencià. Normal. ¿A l'Ateneu? Seria en l'etapa presidida per Joaquim Maldonado o Muñoz Peirats. Ho sent, Miquel, m'agradaria parlar de Fuster, però això és massa per a mi. Tinc molt de respecte pel seu treball i per la seua persona per a posar-me, de sobte, a escriure. Tu saps que el meu punt fort no és precisament la ploma, i d'avui per a demà, menys encara. Ell insisteix que puc fer-ho, que ho faré i que ho necessita per al dijous. Em quede dubtós. ¿Què puc dir jo de Fuster? Tinc por, sempre m'apassione i acabe sent vehement. No és que acabe: és que en sóc, però no puc negar-me a parlar d'una de les persones que més admire i més estime.

Ara tot déu no sols escriu de Fuster, sinó que el jutja i el posa al banc dels acusats. Una miqueta que en trauen d'aci i alguna campana que han sentit per allà són estratègia suficient en aquest país contra el treball d'un dels pocs intel·lectuals que hem tingut en la nostra història. Tothom passa,

ho té clar i sap de què va. El pessebre és gran i dona per a tots.

¿Per què no pensen un poc i reflexionen? ¿Què farien els valencians del 88 si Fuster, un valencià, no haguera escrit Nosaltres els valencians l'any 62? Avui podran estar-ne a favor o en contra, en la tercera, cinquena o sisena via de no sé què, però Fuster és sempre present, perquè vulguen o no, gràcies a ell, els valencians tornen a parlar dels valen-

lins, pobles deserts i vells de tele-club, Barcelona pre-més que mai aglutina des del folk-escoltisme-hippie a la rumba catalana, la cançó-vint-anys de crisi, igual es presenta sobre els escenaris del Palau o Romea que la sala El Papagayo o La Cova del Drac. El triumvirat **Raimon-Pi de la Serra-Ovidi Montllor** ha assolit un rotund èxit en la presentació al Palau de la Música. La *querella* bilingüista queda reflectida en una cançó de Pi de la Serra, «Sóc el millor», d'inequívoca dedicatòria serratiana.

Per la seua banda, **Serrat** acaba de protagonitzar el seu primer llarg-metratge, *Tren de matinada*, dirigit per **Antoni Ribas**. El film acabaria sent muntat pel productor **Balcazar**, mentre Ribas retirava el seu nom de la pel·lícula, titulada finalment *Palabras de amor*. Un nou afer cinematogràfic, que ja havia tingut aquell mateix any un altre precedent protagonitzat per **Sara Montiel**. L'estrella de la Manxa, fent honor al *star-system*, substituïa el director **Jordi Grau** per **Luis Marquina** durant el rodaje de *Tuset Street*. El film, un experiment cinematogràfic en el qual s'havien implicat la plana major de la Escuela de Barcelo-

Twiggy, emblema unisex del swinging London.

na, acabaria finalment com el ball de Torrent. La Montiel, veient perillar la seua imatge a mans de l'avantguarda barcelonina, decretava l'expulsió fulminant de Jordi Grau. Una diva sempre és una diva, encara que vaja amb

perruca rossa oxigenada.

L'efemèrides plàstica de 1968 ve ressenyada pel 75 aniversari del naixement de **Joan Miró**. Un altre pintor, **Pablo Picasso**, cedeix la sèrie *Las Meninas* al museu que du el seu nom. De Picasso a **Floquet de neu**, Barcelona esdevé targeta postal o gran espot comercial constel·lat de fotògrafs, models —de **Susan Holmquist** a **Romy**—, publicitaris, editors, cantants, dibuixants de còmics, novel·listes amb *boom* o sense—, directores de cinema —«Ya que no nos dejan hacer Victor Hugo, hagamos Baudelaire» és l'eslògan manifest—, **Oriol Regàs** planifica la normalització nocturna, via **Boccaccio** o **Maddox**; la *troupe* del carrer Muntaner es desplaça a la capital italiana en un acte de fraternitat, **Boccaccio-Piper Antonio Gades** és l'estrella de la vetlada. 1968 és també l'any del centenari del naixement de **Pompeu Fabra**. A la ciutat de València s'inaugurava la llibre-

ria Tres i Quatre, amb obres d'**Alfaro**, l'**Equip Crònica i Realitat**. Un **Fuster** warholià saludava des de l'aparador. Amb tot, el maig francès entre nosaltres va passar de llarg, sense arribar a entrar ni per la porta de servei. □

cians. I la nostra llengua va passar, de ser una llengua de jocs florals i llibrets de falla a ser un vehicle de cultura i de transmissió d'idees, una llengua amb la qual s'ha fet més literatura en 25 anys que en tres segles. Convindria, almenys, que tingueren la vergonya d'agrair-li que ens despertara de la nostra somnolència autocomplaent.

¿Maig del 68? A París, potser. Però a València, res. La nostra data és 1962; l'any de Nosaltres els valencians. És l'any que comença la nostra esperança de ser un poble amb nom propi. Joan Fuster, amb la seua lúcida intel·ligència, ens posà el dit en la nafra, però els altres, com sempre, furgaren, furgaren i furgaren. I encara furguen. Eis altres, com tantes voltes ens els ha anomenat Fuster, no volen curar la ferida. Volen que es propague. I es propagarà, perquè els beneïts de sempre, amb la seua infinita bondat, ho justificaran tot. Ho arreglaran tot perquè tot quede com estava.

Moltes voltes em quede sorprès i fins i tot indignat amb les xafarderies que sent o llegesc. Tot és possible envers Fuster: des de la senyora Pepita fins a l'honorable senyor president. Fuster no té fronteres ni classes socials. Sorpren la quantitat de gent que diu que l'ha llegit, però són pocs els seus lectors i, sobretot, molt pocs els detractors que l'han llegit. I no saben el que s'han perdut, perquè els llibres de Fuster són elars i fins i tot divertits, molt divertits, però els nostres paisans —i no paisans— l'han classificat: Fuster, catalanista i punt. Joan Fuster, a més de la seua obra dedica-

da exclusivament als valencians, en té una altra, la majoritària, que són, possiblement, els papers més magistrals del seu treball: els seus assajos. L'assagística de Fuster és la millor que es feia a Europa en el seu temps, i, sens dubte, la més important que s'ha fet en el nostre país des del senyor Vives. I a més, ben escrita, vull dir: amb un llenguatge exquisit i clar. Unes qualitats ben difícils entre els nostres lletraferits i que en Fuster són habituals perquè sap escriure i sap el que escriu.

Però els valencians —determinats valencians— barregen massa voltes, i amb una professionalitat admirable, l'enveja amb la ignorància, una certa dosi d'estupidesa. No serem mai un país modern i amb personalitat si no comencem a valorar la nostra qualitat, encara que siga insuficient i crítica. ¿Com no ha de ser-ho si hem tingut sempre la convicció que la intel·ligència, com l'arròs, es transplanta? I damunt, ho defensem amb complaença. És com si les nostres coses no admeteren més meta que la seguideta rutinària. En fi, la mediocritat. I per mantenir-la aturem el país i no permetem que la intel·ligència siga l'expressió més estimable del nostre poble.

Mentrestant, el solitari de Sueca contempla aquesta voluntària stupidesa amb més pena que ironia, sense moure un dit, dolgut i silenciós. Continua llegint i reflexionant, escrivint i patint, veient com el seu país, el seu poble, l'únic verdader amor de la seua vida, li dóna l'esquena. □